

במדבר

— מיט וועלכן די סדרה הויבט זיך אָן? — האָט אַ שייכות (און איז אַ הכנה) צו (די נשואין: פון) מתן תורה.

ב. וועט מען עס פאַרשטיין דורך מקדים זיין און מבאר זיין דאָס וואָס רש"י זאָגט * בתחילת הפרשה "מתוך חבתן לפניו מונה אותם כל שעה . . באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד ב־ אייר מנאם".

וואָרום אין פלוג איז ניט מובן:

א) דאָס וואָס דברים חביבים ווערן אָפט געציילט, איז עס דאָך דערפאַר וואָס מאַז אויסן צו וויסן זייער צאָל (מצד זייער חביבות און טייערקייט איז נוגע יעדער פרט פון זיי, און דערייַ בער וויל מען "כל שעה" — כסדר — וויסן זייער גענויע צאָל); אָבער דער אויבערשטער ווייס דאָך דעם מס־פר פון אידן אויך אָן דעם ציילן — צוליב וואָס האָט ער געהייסן אָן משה ואהרן זאָלן ציילן די אידן?

ב) וויבאַלד אָן דאָס ציילן די אידן

6) וכן כל הפסוקים שלאח־ז, עד "אלה פקודי בני ישראל גוי" (ב, לב) הם בהמשך ל"שאו את ראש", וגם הפרשיות שלאח־ז הם בנוגע לענין המנין (ונשיאת ראש): פקוד את בני לוי גוי" (ג, יד ואילך), "פקוד כל בכור זכר גוי" (שם, מ ואילך), "נשא את ראש בני קהת גוי" (ד, א ואילך).

7) וגם בפסוקים שלאח־ז, ש"שאו את ראש" שייך להקמת המשכן (ראה לקמן ס"ב) — הרי אמרו במדבר־ר פ"ב, ח (בסופו): ביום חתונתו זה אהל מועד כו'. וראה גם פרש"י שמיני י, ה, נשא ז, א.

והעיר גם מתחומא פרשתנו ה (הובא בכל יקר כאן ד"ה באחד לחדש, ע"י"ש): משל למלך שנושא אשה כו'.

8) וראה גם תחומא פרשתנו ד, במדבר־פ"א, ד.

א. די פרשה במדבר לייגענט מען ברוב השנים דעם שבת וואָס פאַר חגה־ש"י, דער זמן פון מתן תורה. און וויבאַלד אָן יעדע פרשה האָט אַ שייכות צו דעם באַשטימטן זמן אין וועלכן מען לייגענט זי:

[ובפרט, אָן מתן תורה איז "יום חתונתו" פון אויבערשטן מיט אידן:] — און ביי נשואין איז דער חתן עולה לתורה שבת שקודם החתונה, בתור הכנה צו די חתונה:]

איז דערפון פאַרשטאַנדיק, אָן דעם אויבערשטנס ציווי צו ציילן אידן: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל":

1) תוספות (ד"ה קללות שבתו"כ) מגילה לא, ב. רמב"ם הל' פלה"ב פ"ג ה"ב, טור ושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד.

ואף שבתו"ס (הובא בהגה"מ לרמב"ם שם) "כדי שלא להסמך כו'" — מכיון שכל הענינים שבתורה הם בתכלית הדיוק, צ"ל שפרשת במדבר עצמה גם כן שייכת לעצרת. — וכמו פרשת נצבים שקוראין קודם ר"ה, שזהו מצד השייכות שבין פרשה זו לר"ה (תורת הבעש"ט — נעתקה ב"היום יום" ע' צ', לקו"ת ר"פ נצבים), אף שהטעם ע"פ נגלה הוא "שלא להסמך כו'" (תוס' והגה"מ שם).

2) שליה חלק תושב"כ ר"פ וישב. תענית כו, ב.

3) דרושי חתונה (בסה"מ קונטרסים ח"א) ד"ה וכל בני תרפ"ט קרוב לסופו. ולהעיר ממש שם "קוראין אותו לקרות האותיות שבתורה שהם מקיימים עשרה מאמרות" — והרי מהענינים דמית הוא קיום (העולם שנברא ב)עשרה מאמרות ע"י נתינת עשרת הדברות (ראה שבת פת, א. נתבאר בדרושי חתונה שם פ"ג).

4) ולהעיר שגם פרשת נשא — שבכמה שנים קוראין גם אותה לפני זמן מ"ת (ובדוגמת, מה שלפעמים קוראין לפני ר"ה גם פ' וילך) — התחלתה היא "נשא את ראש".

וואס אין אים איז "הוקם המשכן" (אדער עכ"פ באַלד אויף מאָרגן, אויב ס'איז נישט מעגלעך געווען אין זעלבן טאָג גופא¹¹) — פאַרוואָס האָט מען אָפּגעלייגט די ציילונג אויף אַ גאַנצן חודש — ביז אחד באייר¹² ?

(10) כי י"ל שמצד גודל העילוי דענין המשכן, לא ה' שייך אז שום ענין אחר, אפילו לא הציווי על המנין אף שבא בסיבת הקמת המשכן. ונע"ז המבואר בלקריש ח"י שם (ע' 216). הטעם שהיקהל משו"ה ה' למחרת יום הכיפורים — כי ביום הכיפורים עצמו היו מסורים ונתונים רק לענין ה' תשובה והתורה, ובמילא, לא ה' שייך אז אפילו הציווי על מלאכת המשכן, אף שענינו הוא "כדי שידעו . . שנתכפר להם" (ראה בהנסמן בלקריש שם). ולהעיר מההוראה כי קאי רבי בהא מסכתא לא תשיילי במסכתא אחריתי (שבת ג, ב).

(11) ע"פ דרך הפשט יש לומר: בנוגע להקמת המשכן מדגיש הכתוב (פקודי מ, ב, יז) שהי' "באחד לחודש", וזהו — אחת מעשר עשרות שנטל אותו היום (שבת פו, ב — הובא בפרש"י ר"פ שמני — ומהו מובן, שזה שייך גם לדרך הפשט). ורצה הקב"ה שגם המנין (השייך להקמת המשכן) הי' באחד לחודש — ביום זכאי, (ומכיון שביום הקמת המשכן לא הי' אפשר למנותם (כבהערה הקודמת)), נמאם באחד לחודש ה' שני, דוגמה קצת עכ"פ ליום הקמת המשכן. ועפ"ז יומתק (א) לשון רש"י "באחד בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר נמאם" — שבא להדגיש בזה ההשואה שבין ב' זמנים אלו, ששיניהם היו באחד לחודש. (ב) מה שמעתיק (לפני פירושו) רק "באחד לחודש" * — ומשמיט תיבת "השני" ** — כי בזה מדגיש, שגם המנין (אף שהי'

דאָ איז געקומען אין צוזאַמענהאַנג מיט הקמת המשכן — ווי רש"י זאָגט "כשבא להשרות שכינתו עליהם" — האָט דאָך דער מנין געדאַרפט פאַר־קומען "באחד בניסן". אין דעם טאָג

(9) ומה שהמנין דפ' תשא "לידע מנין הנותרים" ה' לאחר יום הכפורים, ולא מיד אחר המגפה — הוא * מפני שאו הייתה חבתן" בגלוי, (כדפירש רש"י (תשא ל, טז) כי אז "נתרצה המקום לישראל לסלוח להם. ונצטוו על המשכן". ובפרט על פי משי"ת (לקמן ס"ד) שמנין בניי ה' כשהי' בהם שינוי למעלייתא, הרי שינוי כזה נעשה רק לאחר יוה"כ** (משא"כ לפני זה, לא הי' בהם עילוי לגבי קודם החטא, ואדורבה).

ועפ"ז מובנת גם בפשטות השייכות של "לידע מנין הנותרים" לגנותת אותו על עבודת אהל מועד" (נדבת המשכן) — כי ריצוי המקום לישראל בהסליחה דיוכ"פ, באופן של "נתרצה להם כו" (ולא רק שנותרו מן המגפה), נתבטא בזה ש"נצטוו על המשכן"*** (ראה במקומות שנסמנו בלקריש ח"י ע' 214 הערה 29).

(*) בפשטות יש לומר, לפי שמיד לאחר ז' ענה משה לה' ושהה שם ב"פ מ' יום — עד יוה"כ. אבל מוכח דזלמקן מלשון רש"י המובא שם. וי"ל שהוכחת רש"י לזה היא ממה שהכתוב מקשר מנין זה ב"ונתת אותו על עבודת אהל מועד".

(**) ואולי יש לומר, שזהו אחד הטעמים למה שהוזקק רש"י ב'פ' פנחס (כו, א) לפירוש שני, ולהעיר שגם בפירושו ה' ראשון שם אינו מוזכר הלשון "חובה" (אף שיש לומר שסומך עצמו על מה שפירש לפניו). — וראה לקריש ח"י ע' 327 ואילך.

(***) ומה שרש"י מפרש שהמנין הי' בכדי לידע מנין הנותרים — אף שלכאורה הי' אפשר לומר שהמנין הוא רק בגלל (השינוי של) הציווי על נדבת המשכן (כי ברש"י ר"פ תשא) — יש לומר: בדרך הפשט (משא"כ בדרך החסידות — ראה לקמן סוסי"ה) אין מקום למנות שתי פעמים מצד ענין אחד — משכן (בתחלת נדבתן ולאחר הקמתן), ומכיון שהמנין דריש פרש' תנו היא מצד, שבא להשרות שכינתו עלי'

הס", לכן מפרש רש"י שהמנין דפ' תשא הוא "לידע מנין הנותרים" (אלא שמ"מ ה' זה לאחר יו"כ, כי אז דוקא ה' עילוי, כבפנים ההערה).

(*) הטעם מה שרש"י מעתיק גם "וידבר במדבר סיני" — נתבאר בשיחת ש"פ במדבר תשכ"ה. וראה גם לקמן הערה 33.

(**) כ"ה ברוב הדפוסים. ובדפוס ראשון מעתיק גם "השני".

די זאך פון „מנין“ (ציילונג) האָט אין זיך די איינגשאַפֿט, אַז אַלע ווערן געציילט אַלס גלייכע: דער „גדול שבגדולים“ (אין מעלה וחיובות) ווערט ניט פאַררעכנט ווי מער פון איינס, און דער „פחות שבפחותים“ ווערט ניט גערעכנט אַלס ווייניקער פון איינס.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק¹⁵, אַז „חבתן“, די חיבה צו אידן וואָס ווערט אויסגעדריקט דורך (און אין) „מנין“, איז (ניט מצד זייערע פרטיות/דיקע מעלות, וואָס אין זיי איז דאָ אַן אונ־טערשייד צווישן איין אידן און אַ צווייטן, נאָר) מצד נקודת היהדות, וואָס אין דעם גלייכן זיך אויס אַלע אידן¹⁶.

און היות אַז די נקודת היהדות, מצד עצמה, איז העכער פון גילוי — דערפאַר האָט דער אויבערשטער גע־הייסן ציילן די אידן (הגם אַז אויך אַן דעם מנין איז עס כלפי שמיא גליא), ווייל דורכן „מנין“ טוט זיך אויף דער גילוי פון דער נקודת היהדות¹⁷. און ווי רש"י טייטשט דאָס

(15) ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1021 ואילך. ח"ו ע' 7.

(16) והגם שבנקודה זו שוה מסה לוי לכל ישראל — מ"מ, מצד חשיבותם המיור חדה, נמנו בפ"ע (רש"י א, מט), ויש להסביר זה (בהמשך להמבואר בפנים) כי חשיבותם היא בתולדה „לגיון של מלך“ (רש"י שם), משא"כ בשאר בני"א בא זה ע"י שיבוא „גדבה רוחו אותו והבינו מדעו כו'“ (רמב"ם סוף הל' שמיטה ויובל) ומשה ואהרן מגליון זה (גם בשבט לוי) ע"י המנין. ועפ"י מובן ג"כ השינוי דמנין בנ"י הוא מבין כ' שנה (מוכשר ל„גדבה רוחו“) משא"כ בני לוי — די שיהי בר קיימא (רש"י במדבר ג, טו).

(17) ועפ"י יובן גודל העילוי שב„מנין“, ועד אשר כל ספר במדבר נקרא „חומש הפקודים“ (יומא סח, ב. פרש"י תשא שם).

ג) פאַרוואָס האָט ביי דעם מנין געדאַרפט זיין „תפקדו אותם גו' אתה ואהרן“¹⁸ — אַנדערש ווי ביי אַלע פריערדיקע מנינים: ביים ציילן די אידן „כשיצאו ממצרים“ (און אַזוי אויך אין נאָך פריערדיקע מנינים¹⁹) ווערט אינגאַנצן ניט דערמאָנט (אין חומש) ווער עס האָט זיי געציילט; ביי דעם מנין „כשנפלו בעגל“ שטייט „וידבר ה' אל משה גו' כי תשא את ראש בני ישראל גו'“, אַז בלויז משה רבינו האָט זיי געציילט — און דאָ (ביים מנין שלאחרי הקמת המשכן) ווערט בפירוש אָנגעזאָגט, אַז אויך אהרן האָט געדאַרפט ציילן, צוזאַמען מיט משה רבינו?

ג. איז דער ביאור בכל זה (בפני־מיות הענינים):

בחודש השני, ה'י, „באחד לחודש“, דוגמת יום הקמת המשכן.

(12) א, ג. וראה גם שם — ה, ה, יו, יח.

ומה שה"י בהמנין גם „איש איש למטה“ (א, ד) — הרי לא היו בהמנין עצמו כ"א „כשתפקדו (היינו משה ואהרן) אותם יהיו נמנם נשיא כו'“ (פרש"י שם), וע"כ צריך לפרש כן במ"ש (שם א, מד) משה ואהרן ונשיאי ישראל.

— הטעם שהוצרכו להנשיאים, עיין ספורנו (א, ד) ועוד.

— הטעם שהוצרכו להנשיאים, עיין ספורנו (א, ד) ועוד. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 3 ואילך.

ומה שרש"י מתחיל כאן בהמנין „כשיצאו ממצרים“ — כי רק בזה רואים ש„מונה אותם כל שעה“, שהרי ג' המנינים המנויים ברש"י היו במשך קצת יותר משנה אחת.

גם י"ל שהמנינים שקודם יצ"מ אין שייכים לגדול — כי הם רק מה שהכתוב מונה אותם. משא"כ „כשיצאו ממצרים“ י"ל שהי מנין ממש כדמשמע בפירש"י פנחס כו, א.

(14) ר"פ תשא. והמנין „לידע מנין הגר תרים“ כשנפלו בעגל הוא המנין דפ' תשא (ראה רש"י שם פסוק טז).

דעסטוועגן איז עס ניט גלאַטיק אינעם לשון "כל שעה".

אַבער ע"פ הנ"ל — אַז דער מנין איז בכדי צו מגלה זיין די נקודת היהדות — יש לומר, אַז מיטן לשון "כל שעה" מיינט רש"י צו מרמו זיין, אַז דער גילוי פון נקודת היהדות (וואָס ווערט אויפגעטאָן דורך "מנין" און איז דערפאַר מרומז אין אים) קומט אין אַן אופן אַז ער פילט זיך, ער פועל'ט²¹ און ווירקט "כל שעה":

בשעת מען צווינגט אַן אידן צו דינען ע"ז ר"ל (און עד"ז בנוגע יע"ד דער עבירה, וואָס דער יצה"ר "צווינגט" אַ אידן טאָן²²), וואָלט ער לכאורה געקענט טראַכטן ביי זיך: וויבאלד אַז "אין לך דבר שעומד בפני התשובה"²³ — און דורך תשובה (מ'אהבה) ווערט דאָך "נעקר עונו מתחת לתו"²⁴ — היינט וואָס איז אַזוי דער "גוואַלד" אַז ער וועט זיך אויף איין וויילע אַפרייסן (ח"ו) פון אויבערשטן? — ער האָט דאָך שטענדיק²⁵ די מעגלעכקייט צו תשובה טאָן און דערמיט צו מתקן זיין און נאָכמער — אינגאנצן עוקר זיין דעם עבר!

זעט מען אַבער אַז ס'איז ניט אַזוי, אַז אַ איד איז בטבעו גרייט אויף מסירת נפש אַבי ניט אַפגעריסן ווערן פון אויבערשטן אפילו אויף איין רגע (ניט געקוקט אויפן חשבון, אַז שפע"טער קען ער עס מתקן זיין). און דער טעם אויף דעם איז, ווייל דער "אור

אויס אין אַ פריערדיקער סדרה¹⁸ (וואו ער איז צום ערשטן מאל מפרש, אַז דאָס ציילן פון אידן איז געקומען צוליב זייער חובה): "להודיע חבתם" — צו לאָזן וויסן, אַנטפלעקן, זייער "חבה" — זייער מעלה.

ד. עפ"ז קען מען אויך מבאר זיין דעם לשון פון רש"י¹⁹: "מונה אותם כל שעה", ווייל לכאורה איז לגמרי ניט פאַרשטאַנדיק: אמת טאַקע אַז פון יצ"מ ביי דאָן, ביז "באחד לחודש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים" (עטוואָס מער פון אַ יאָר) זיינען די אידן געציילט געוואָרן דריי מאל — אַבער פון דעמאלט אַן אידן דאָך אַ דורך אַ גאָר גרויסער משך זמן (פון 38 יאָר) ביז מ'האַט נאָכאַמאל געציילט די אידן — אין שנת הארבעים; און גאָר זעלטן איז עס געווען אין די ווייטערדיקע פילע יאָרן אידן ביז היינט, און וועלכע מ'האַט אידן געציילט בלויז אייניקע מאל (ווי עס שטייט אין מדרש²⁰, אַז אין משך פון אַלע זמנים, ביז איצט, זיינען אידן געציילט געוואָרן בלויז נין מאל; און אַז דער צענטער "מנין" וועט זיין בביאת המשיח) — היינט ווי פאַסט דער לשון "מונה אותם כל שעה"?

אין פשוט קען מען זאָגן, אַז מיטן לשון "כל שעה" מיינט רש"י (ניט יעדער וויילע, אָפּט — נאָר) יעדע אויסנאַמדיקע צייט ווען ס'איז פאַר געקומען ביי אידן אַ געוויסער שינוי (למעליותא²⁶, וואָס דאָס בריינגט אַ שינוי למעליותא אין חבתו). פונ'

21 בסגנון הידוע "פעולה נמשכת".

22 ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

23 נסמן בלקו"ש ח"ו ע' 8 הערה 24.

24* רש"י יומא פו, א.

24 ואף שהאומר אחטא ואשוב אין מס'

פיקין בירו לעשות תשובה — הרי אם דחק ונתחזק ונתגבר על יצרו ועשה תשובה מקבלין תשובתו (אגרת התשובה פ"א).

18 ר"פ שמות. וגם בפי' תשא שם:

להודיע שהיא חביבה עליו.

19 תנחומא תשא ט. במדבר פ"ב, יא.

פסיקתא דר"כ פ' שקלים (יה, א).

20 ראה לעיל הערה 9.

בזו צום ארויסרופן ביי אים די גרייט־קייט אויף מס׳נ בפועל ממש, בלייבן — פאָרט — זיינע כחות פנימיים (שכל וכו׳) אַזוי ווי זיי זיינען געווען פריער.

על דרך דוגמא, ווי דאָס וואָס ווערט אַרומגעװערט אין תניא²⁶, אַז אויך אַ קל שבקלים איז זיך מוסר נפש אויף קידוש השם — און דאָך ווערט ער גערופן ״קל שבקלים״ אויך דאָן ווען ער שטייט אין גרייטקייט אויף מסירת נפש ממש (וואָרום ס׳איז רעכט²⁷ אַז אויף אַנדערע עבירות זאָל ער יע עובר זיין).

(ב) אַז די נקודת היהדות ווירקט אויך אויף זיינע כחות פנימיים: ביי אים לייגט זיך אין שכל וכו׳ לויט ווי דאָס איז מתאים מצד נקודת ה־יהדות. אָבער צוזאַמען דערמיט איז פאָרט נרגש, אַז אַט דער אַפלייג אין מוח וכו׳ קומט גיט פונעם שכל גופא²⁸, נאָר שטאַמט פון אַן אַנדער כח וואָס האָט באַווירקט זיין פאָר־שטאַנד.

(ג) אַז די נקודת היהדות נעמט דורך זיין גאַנצן מהות און זי ווערט זיין גאַנצע מציאות; ובמילא ווערט אַזוי, אַז דער שכל מצד עצמו איז מחייב און פאַרשטייט בהתאם מיט דער נקו־דה.

און אין דעם איז באַשטאַנען דער חילוק צווישן די דריי ״מנינים״ הנ״ל: ביי יצי״מ, האָט ביי אידן מאיר געווען די אמונה פשוטה, ביז דאָס האָט ביי זיי אַרויסגערופן דעם ״לכתך

ה״ וואָס איז מלוּבש אין נפש פון אידן, איז ער ״למעלה מהזמן, ושליט ומושל עליו״²⁹ — ובמילא איז לגבי אים גיטאָ קיין אונטערשייד צווישן אַ קורצער וויילע און אַ משך זמן ארוך: זיין אָפּגעריסן, ח״ו, פון אוי־בערשטן אויף איין רגע איז ביי אים אָפּגעפרעגט פונקט ווי אויף אַ לאַנגע צייט.

און דאָס מיינט רש״י צו אַנדייטן מיטן לשון ״מונה אותם כל שעה״: דער מנין (פון נקודת היהדות) ווירקט ביי אידן (און פאַרהיט) ״כל שעה״, אפילו אַ קליינע וויילע און אפילו ווען דערנאָך קען ער מתקן זיין אויך דעם עבר — וויבאַלד אָבער אַז אין דעם קליינעם זמן, ביז ער וועט מתקן זיין, איז ער פאָרט אַ נפרד ח״ו — וואָרפט ער אַוועק אַלע חשבונות און איז זיך מוסר נפש, ווייל די נקודת היהדות געוועלטיקט, איז ״מונה״, ״כל שעה״.

ה. ע״פ כל הנ״ל וועט מען אויך פאַרשטיין דעם חילוק צווישן די דריי פאַלן פון ״מנין״ (וועלכע ווערן גע־בראַכט אין רש״י): כשיצאו ממצרים, כשנפלו בעגל כו׳ — פאַר הקמת המשכן, און באַחד באייר נאָך הקמת המשכן:

אינעם גילוי נקודת היהדות און אין איר ווירקונג אויף אידן זיינען דאָ, בכלל, דריי אופנים:

(א) אַז אויך נאָכדעם ווי עס ווערט ביי אים נתגלה די נקודת היהדות —

(25) תניא פכ״ה (לא, ב).

ויל״פ ב׳ הענינים: מצד ״למעלה מהזמן״ כל ענין (אפי׳ של רגע) יש בו ענין דגש־חיות וכדלקמן (בתניא שם לב, א) בקושה, אלא שבענין דלעו״ז תשובה עוקרתו; מצד ״ושליט ומושל עליו״ אפשר שענין דלפי־שעה יהפך להיות נוגע יותר מענין דומן ארוך.

(26) פי״ח ואילך.

(27) אין סתירה לזה ממש בקונט׳ ה־עבודה פ״ה (ע׳ 32) — כי המדובר שם הוא בכללות, אבל בנוגע לענינים פרטים אפשר להיות כו׳ כפנים.

(28) ראה סידור שער ל״ג בעומר ב־תחלתו.

דארפט באטייליקן אינעם ציילן פון אידן:

דער חילוק צווישן ניסן (דער חודש הגאולה, יצי"מ) און אייר (דער חודש פון ספה"ע) איז: ניסן איז המשכה מלמעלה למטה, און אייר — העלאה מלמטה למעלה³¹; און עד"ז איז אויך דער חילוק צווישן משה און אהרן, אז משה איז "שושבינא דמלכא", וואס איז ממשיך אלקות מלמעלה למטה, און אהרן איז "שושבינא דמטרוניתא", ער איז מעלה כנסת ישראל מלמטה למעלה³².

און היות אז דער "מנין" (שלאחרי הקמת המשכן) איז געווען בכדי צו אויפטאן דעם גילוי נקודת היהדות (ניסן בלויז מצד דער נקודה גופא, בדרך מלמעלה מלמטה, נאך) אויך מצד די כחות פנימיים עצמם, בדרך מלמטה למטה — דעריבער האט דאס גע"דארפט דורכגעפירט ווערן דורך משה און אהרן צוזאמען; און דוקא "באחד לחודש השני", ווען ס'איז שוין דא ניסן בלויז³³ די המשכה מלמעלה, נאך אויך די העלאה המטה.

ז. און דאס איז אויך די שייכות צווישן פרשת במדבר — וואס איר

אחרי במדבר בארץ לא זרועה³⁴ — דאס איז אבער ניסן געווען פארבונדן מיט זייערע כחות פנימיים³⁵.

פאר הקמת המשכן, ווען דורך "ועשו לי מקדש" האט זיך געדארפט אויפטאן דער "ושכנתי בתוכם"³⁶ (אין זיי, אין א פנימיות) — איז געווען א צווייטער "מנין"³⁷ (און עס האט ניסן מספיק גע"ווען די "חיבה" וואס איז נתגלה געווארן דורך מנין בצאתם ממצרים), ווייל איצט האט די הודעת החיבה (גילוי נקודת היהדות) געמוזט זיין אין א פיל טיפערן אופן: עס זאל דורכגע"מען און באווייזן אויך די כחות פנימיים — ושכנתי בתוכם — זיי זאלן זיין מוכשר צום גילוי פון "ושכנתי" אין זיי.

און דערנאך לאחר הקמת המשכן, ווען אידן האבן שוין געטאן די עבודה אין משכן און זיי אליין זיינען דערמיט געווארן א "משכן" צום אויבערשטן, (ניסן בלויז מצד "ושכנתי" וואס איז געקומען מלמעלה, נאך) מצד זייער אייגענער עבודה — דעמאלט איז גע"ווען א דריטער "מנין": אז חיבתן של ישראל (נקודת היהדות) איז נתגלה געווארן אויך מצד די כחות פנימיים גופא, כנ"ל.

ו. דערמיט וועט אויך ווערן פארשטאנדיק, וואס דער מנין שלאחרי הקמת המשכן איז געווען ערשט "באחד" באייר, און פארוואס אויך אהרן, צוזאמען מיט משה, האט זיך דאן גע"ווען.

* (28) ירמ' ב, ב.

(29) שלכן הוצרך להיות "כי ברח העם" (תניא פל"א).

(30) תרומה כה, ח. ו"בתוכם" (לשון רבים) היינו "בתוך כאו"א מ"שאל" (נסמן בלקו"ש ח"ג ע' 906).

(31) נתבאר בארוכה בלקו"ש ח"א פ' אמור. ח"ד ע' 1302. לקמן ע' 234 ואילך. ולהעיר מלקו"ת פרשתנו ג, א.

(32) וז"ל ב, א (רע"מ). נג, ב. וראה לקו"ת פרשתנו ב, סע"ד ואילך, שוה"ג שני הענינים "במדבר סיני" ו"באהל מועד". ע"ש.

(33) ויש לומר, (ב"ינה של תורה" שב"פרש"י) שבוה שרש"י מעתיק (לפני פירושו) "במדבר סיני (באחד לחודש)", מרמז הטעם למה שנמנו (באחד) באייר — לפי שזה המנין שייך לענין ההעלאה מלמטה למעלה, בחי "במדבר סיני" [אלא שמי"מ הוא שייך גם ליום הקמת המשכן — המשכה מלמעלה, באחד לחודש" (ראה לעיל הערה 11 ובשוה"ג הא"י)].

— די המשכה פון אוא"ס אין כנס"י
און די העלאה פון כנס"י צו אוא"ס
— ליענט מען אין דער תורה וועגן
"מנין" וואָס איז געווען "באחד לחודש
השני" (וואָס קומט נאָכן חודש הרא-
שון, און זיינע המשכות), און וואָס איז
געווען דורך משה רבינו שושבינא ד-
מלכא און אהרן שושבינא דמטרוניתא.

וואָס דאָס איז אַ הכנה צו דעם יחוד
פון מתן תורה. אַז עס ווערט דורך
אורייתא³⁴, "ישראל"³⁵ וקוב"ה כולא
חד".

(משיחות ש"פ במדבר תשכ"ד)

לומר, שגם ענין זה נרמז בזמן הציווי, כי "בחי'
חודש ובחי' שנה (שכתוב זה) הכל אחד" (לקוית'
שם ג, א מזח"ג קיז, ב).

(36) לקוית' ויקרא ה, ג (מזח"ג עג, א).

(37) זח"ג צג, ריש ע"ב.

אָנהויב איז דער ציווי "שאו את ראש
גו' " [וואָס יש לומר אַז "שאו" איז
אויך פון לשון נשואין] — מיט [ביום
חתונתו זה] מתן תורה:

ביי מתן תורה, האָבן זיך אויפגעטאָן
צוויי ענינים — "העליונים ירדו ל-
תחתונים" און "התחתונים יעלו לעל-
יונים"³⁶.

איז אַלס הכנה צו דעם יחוד פון
אויבערשטן מיט אידן אין ביידע קוין³⁷

(34) שמ"ר פי"ב, ג. תנחומא ורא טו.
וראה לקמן ע' 23 ואילך.

(35) ויש לומר, שבי' קוין אלו נרמזים
[לא רק במקום הציווי "במדבר סיני באהל
מועד" (ראה הערה 32), אלא גם] בזמן
הציווי "באחד לחודש גו' בשנה גו'":
"חודש" שייך ללבנה מלכות — העלאה,
ו"שנה" — לחמה, ז"א — המשכה (ראה
לקמן שם הערה 18).

וע"פ המבואר לקמן שם (ע' 7-26), שעיקר
העילוי דמ"ת הוא חיבור ב' הקוין יחד — יש

במדבר ב

„לתוך נרתק שלו“ (איידער ער איז מסיים דעם פירוש גופא) ברענגט ער הוכחות, אז מ'האט די כלי הקדש אריינגעלייגט אין א נרתק, זאגנדיק: „כמו שפרשתי“ למעלה בפ' זו ופרשו עליו בגד פלוני וכסו אותו במכסה פלוני.

איז אויך אין דעם ניט פארשטאנדיק:⁴

„ופרשו בגד“ און „וכסו אותו במכסה“ זיינען דאך ווערטער וואס שטייען בפירוש אין די פריערדיקע פסוקים — און מיט א טיילווייזן שינוי לשון — ביי יעדן איינעם פון די כלי הקדש (ביים ארון, שלחן, מנורה, מזבח הזהב, כלי הקטרת און מזבח הנחשת), היינט ווי אזוי זאגט דערויף רש"י „כמו שפרשתי למעלה כו“⁵, ווי איך (רש"י) האב עס אויבן מפרש געווען:⁶

ולאידך גיסא: אויב רש"י זאגט שוין יע „כמו שפרשתי למעלה בפ' זו“ — וואס איז דאן דער טעם וואס ער

א. אין סיום הסדרה איז רש"י מעתיק פון פסוק: „ולא יבואו לראות כבלע את הקדש“ און איז מפרש:¹ „לתוך נרתק שלו“, אדער (לויט א צווייטער נוסחא): „כשמכניסין את הכלי לתוך נרתקו“. דערנאך ברענגט ער ראיות אויף דעם, אז די כלי הקדש האט מען אריינגעגעבן אין א נרתק (כדלקמן סעיף ב'), און איז מסיים: „ובלוע שלו זהו כסויו“.

איז אין דעם ניט מובן:

א) רש"י איז דא לכאורה מפרש בלויז די ווערטער „כבלע את הקדש“ — פארוואס איז ער מעתיק אויך די ווערטער „ולא יבואו לראות“? ובפרט אז דאס איז אן ענין בפני עצמו: דאס רעדט זיך וועגן די לויים; „כבלע את הקדש“ — וועגן די כלים.

ב) דער טעם, פארוואס די הכנסת כלי המקדש אין זייער נרתק ווערט אנגערופן „כבלע את הקדש“, איז דאך פשוט דערפאר וואס דורך דעם ווערן די כלי הקדש איינגעשלאנגען ומכוסה, צוגעדעקט, און ווי רש"י אליין פירט אויס „ובלוע שלו זהו כסויו“. איז ניט פארשטאנדיק: צוליב וואס דארף רש"י פריער זאגן „לתוך נרתק שלו“ און דערנאך אויסטייטשן „ובלוע שלו כו“ — עס וואלט לכאורה געווען גענוג ווען ער שרייבט בקיצור: „כבלע את הקדש — כשמכסין אותו“?²

ב. נאך דעם ווי רש"י איז מפרש

(1) וכ"ה ביומא נד, א.

(2) „לשון רש"י“ שברמב"ן כאן.

(3) וכבתרגום אונקלוס כאן (ראה רמב"ן כאן, שפירושו של רש"י „הוא דעתו של אונקלוס“): כד מכסין.

(4) בדפוס ראשון: „כמו שמפורש“. אבל בכל הדפוסים שלפנינו, וגם „בלשון רש"י“ שברמב"ן: „כמו שפרשתי“. וראה ג"כ הערה 6.

(5) וגם אינו מובן: בתחלת פירושו כותב רק „לתוך נרתק שלו“ [שהוא ה"בגד" — ראה להלן הערה 12], ואינו מזכיר גם המכסה, ואילו בהתוכחה על „לתוך נרתק שלו“ כותב גם „וכסו אותו במכסה פלוני“?

(6) וגם: בשביל מה מדגיש אשר מה „שפרשתי למעלה“ הוא „בפרשה זו“?

(7) וגם לפי הגירסא שבדפוס ראשון „כמו שמפורש“, אינו מובן: מכיון שזה מפורש למעלה — ובפרשה זו, הרי התלמיד יודע זאת מעצמו, ולמה הווקק רש"י לכתוב „כמו שמפורש כו“?